

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 55/08-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. februára 2008 predbežne prerokoval sťažnosť maloletého M. E. K., B., zastúpeného zákonnou zástupkyňou K. K. K., právne zastúpeného advokátom JUDr. J. V., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v súvislosti s prerokovaním veci v prítomnosti účastníka konania a s právom účastníka konania vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom v konaní vedenom Okresným súdom Banská Bystrica pod sp. zn. 15 Nc 1013/2000 a sp. zn. 7 Ccu 20/2002 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť maloletého M. E. K. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. januára 2008 doručená sťažnosť maloletého M. E. K., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného zákonnou zástupkyňou K. K. K., právne zastúpeného advokátom JUDr. J. V., B., ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v súvislosti s prerokovaním veci v prítomnosti účastníka konania a s právom účastníka konania vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným

dôkazom v konaní vedenom Okresným súdom Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 15 Nc 1013/2000 a sp. zn. 7 Ccu 20/2002.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa narodil 1. júna 2000 matke, ktorá bola v tom čase študentkou gymnázia. Dňa 12. júna 2000 matrika poslala okresnému súdu oznámenie o narodení sťažovateľa, keďže bola známa iba jeho matka, avšak otec uvedený nebol. Vec bola okresným súdom vedená pod sp. zn. 15 Nc 1013/2000. Zákonná sudkyňa 26. augusta 2002 splnomocnila Okresný úrad B. na podanie žaloby o určenie otcovstva a úpravu práv a povinností rodičov, a to v mene sťažovateľa proti označenému otcovi. Už v tomto procesnom štádiu došlo k závažným pochybeniam zo strany okresného súdu, ktoré majú za následok, že sťažovateľ má už takmer 8 rokov a ešte ani doteraz nemá súdom určeného otca, ktorý si z tohto dôvodu neplní voči nemu žiadne rodičovské povinnosti. Dňa 20. septembra 2002 bola okresnému súdu podaná žaloba o určenie otcovstva a úhradu osobných potrieb vedená pod sp. zn. 7 Ccu 20/2002 a bola pridelená sudcovi G. Dňa 5. januára 2005 bola vec pridelená sudcovi S. Dňa 6. mája 2005 ustanovil okresný súd sťažovateľovi opatrovníka a vyzval žalovaného, aby sa písomne vyjadril k návrhu. Ďalším uznesením ustanovil prekladateľa. Prvé pojednávanie vo veci nariadil okresný súd na 16. november 2006, pričom určil zároveň aj náhradný termín pojednávania na 7. december 2006. Dňa 16. novembra 2006 sa uskutočnilo prvé pojednávanie, na ktorom sa zúčastnili všetci predvolaní s výnimkou žalovaného, ktorý nemal vykázané doručenie. Toto pojednávanie bolo odročené na neurčito. Podľa názoru sťažovateľa okresný súd flagrantne porušil jeho základné práva, keď ani za viac ako šesť rokov nedokázal doručiť žalovanému predvolanie na prvé pojednávanie v takej citlivej veci, akou je určenie otcovstva a výživného. Dňa 20. novembra 2006 okresný súd predvolal na 7. december 2006 znalca, hoci zo spisu vôbec nevyplýva, že by bol predtým nejakého znalca ustanovil. Zároveň znova ustanovil tlmočníka. Dňa 4. decembra 2006 žalovaný splnomocnil svojím právnym zastupovaním slovenskú advokátku. Dňa 7. decembra 2006 okresný súd uskutočnil ďalšie pojednávanie, na ktoré nikoho nepredvolal. Matka sťažovateľa sa o tejto skutočnosti dozvedela až 3. januára 2008, keď bola nahliadnuť do spisu. Pojednávanie nariadené na 16. november 2006 sa uskutočnilo, a preto zanikol dôvod na to, aby sa toto pojednávanie konalo v náhradnom termíne 7. decembra 2006, čo potvrdzuje aj skutočnosť, že okresný súd odročil

pojednávane na neurčito, hoci ho mohol odročiť práve na 7. december 2006. Zástupkyňa žalovaného na pojednávaní 7. decembra 2006 predniesla jeho obranu a navrhla vykonať znalecké dokazovanie. Okresný súd pojednávane odročil na neurčito. Dňa 17. januára 2007 vydal uznesenie, ktorým ustanovil znalca z odboru genetiky - odvetvia analýzy DNA.

Okresný súd uvedeným postupom odňal sťažovateľovi možnosť konať pred súdom a porušil tak jeho základné ústavné právo na prerokovanie veci v jeho prítomnosti a na to, aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

Sťažovateľ žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci v jeho prítomnosti a základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 15 Nc 1013/2000 a sp. zn. 7 Ccu 20/2002. Požaduje tiež priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 250 000 Sk a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 6 732 Sk.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo

návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Podľa názoru ústavného súdu nie je v jeho právomoci o merite podanej sťažnosti konať a rozhodnúť.

Z citovaného ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda iba vtedy, ak poskytovanie tejto ochrany nie je v právomoci všeobecných súdov. V danom prípade z dôvodov uvedených nižšie právomoc poskytnúť ochranu označeným základným právam sťažovateľa vyplývajúcim z ústavy prináleží všeobecným súdom (okresnému súdu, Krajskému súdu v Banskej Bystrici, ktorý bude rozhodovať v odvolacom konaní, prípadne Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky v eventuálnom dovolacom konaní), čím je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Z citovaného ustanovenia ústavy vyplýva, že poskytuje ochranu viacerým základným právam. Z argumentácie sťažovateľa a najmä z navrhovaného znenia nálezu, vydania ktorého sa sťažovateľ domáha, však vyplýva, že sťažovateľ namieta iba porušenie svojho základného práva na prerokovanie jeho vecí v jeho prítomnosti, ako aj svojho základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Pri takto vymedzenom predmete sťažnosti treba z pohľadu ústavného súdu konštatovať, že sťažovateľ bude mať v ďalšom priebehu konania možnosť domáhať sa ochrany označených základných práv. Bude môcť v konaní pred všeobecnými súdmi namietať, že bolo vykonané pojednávanie v jeho neprítomnosti, resp. že boli vykonané dôkazy, ku ktorým nemal možnosť sa vyjadriť. Tieto námietky bude môcť uplatniť tak v konaní vedenom okresným súdom, ale aj v odvolacom konaní, či dokonca aj v dovolacom

konaní. Vzhľadom na subsidiárnu povahu právomoci ústavného súdu nie je jeho právomoc vo veci sťažovateľa v tejto fáze konania daná.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. februára 2008